

18. Πέρσες και Άβαροι συμμαχούν εναντίον του Βυζαντίου

1. Κάποιοι ιστορικοί παραλληλίζουν τον Ηράκλειο με τον Μέγα Αλέξανδρο. Συμφωνείτε με αυτό τον παραλληλισμό; Συζητήστε το στην τάξη και επισημάνετε **ομοιότητες** και **διαφορές** που υπάρχουν ανάμεσα στους δύο άνδρες και στις ενέργειές τους.
2. Οι Πέρσες, αιχμαλώτισαν τον πατριάρχη των Ιεροσολύμων και πήραν μαζί τους τον Τίμιο Σταυρό, το ιερότερο σύμβολο του χριστιανισμού. Πώς κρίνετε αυτές τις ενέργειές τους; Είχαν κάνει – αυτοί ή κάποιοι άλλοι – κάτι παρόμοιο στο παρελθόν;
3. Διαβάστε το κείμενο-πηγή του «Ακάθιστου Ύμνου» και τη γνώμη της Ελένης Γλύκατζη γι' αυτόν. Συζητήστε τις πληροφορίες που δίνουν για τη σωτηρία της Πόλης, αλλά και για τον σεβασμό των κατοίκων προς την προστάτιδά τους Θεοτόκο.

Ο Ακάθιστος Ύμνος

Βυζαντινό κείμενο

«Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῷ τα νικητήρια,
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν ευχαριστήρια
αναγράφω Σοι ἡ Πόλις Σου, Θεοτόκε.

Ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον,
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω Σοι:
Χαίρε, Νύμφη, ἀνύμφευτε.

Ρωμανός ὁ Μελωδός

Μετάφραση

Εγώ, ἡ πόλη Σου, Θεοτόκε, Στρατηγέ,
σε Σένα που με υπεράσπισες χρωστώ
τὴ νίκη καὶ προσφέρω τὶς ευχαριστίες μου,
γιατί λυτρώθηκα ἀπὸ τὸν κίνδυνο.

Καὶ ἐπειδὴ ἔχεις δύναμη ἀκαταμάχητη,
ἀπάλλαξέ με ἀπὸ κάθε λογῆς κινδύνου,
για νὰ μπορῶ νὰ Σου ἀναφωνῶ:
Χαίρε, Νύμφη, ἀνύμφευτε.

«Ο «ακάθιστος ύμνος», τὸ ἀριστοῦργημα αὐτὸ τῆς βυζαντινῆς ὑμνογραφίας, ἀποδίδεται στὸν Ρωμανὸ τὸν Μελωδὸ. Θεωρεῖται ἡ φωνὴ ἐνὸς λαοῦ, που ξεσηκώθηκε γιὰ νὰ ευχαριστήσῃ τὴν προστάτιδά του, τὴν Παρθένο, τὴν «υπερμαχο στρατηγό», ὅπως τὴν ἀποκαλεῖ».

Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ

4. Συμπληρώστε τὰ κενὰ καὶ συζητήστε τὴ σημασία τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πατριάρχη γιὰ τὸ Βυζάντιο καὶ τοὺς Βυζαντινοὺς:

Ὁ Πατριάρχης ..... ἔδωσε στὸν ..... ὡς δάνειο τὰ χρήματα
τῆς ..... . Με τὰ χρήματα αὐτὰ ὁ αυτοκράτορας ..... ἐπι-
σκεύασε τὰ ..... καὶ ἐκλείσε ..... με τοὺς Ἀβάρους. Ὁ
Πατριάρχης καὶ ὁ Μάγιστρος ..... ὁργάνωσαν τὴν ..... τῆς
..... .